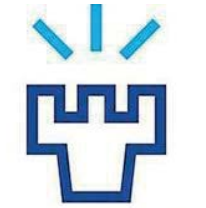

SMJERNICE

ZA RAZVOJ MENTORSKIH KOMPETENCIJA ZA MENTORE MEDICINSKIH SESTARA

UNIVERSITY
OF OULU

Universitat d'Alacant
Universidad de Alicante

Erasmus+

Ova smjernica Europske unije (EU) ima za cilj ojačati razvoj mentorskih kompetencija, mentora medicinskih sestara, što može poboljšati otpornost zdravstvenog sustava u zemljama EU. Smjernica temelji na kritički ocijenjenim istraživačkim dokazima i razvijena je tijekom 2018. i 2021. godine kroz projekt Erasmus+ - Kvalitetno mentorstvo za razvoj kompetentnih studenata sestrinstva (QualMent, Quality Mentorship for Developing Competent Nursing Students) pod vodstvom međunarodnog tima stručnjaka s opsežnim znanjem i iskustvom u mentorstvu.

Autori, koji su napisali i sastavili ovaj dokument su sljedeći: Ashlee Oikarainen¹, Dr. Kristina Mikkonen¹, Erika Juskauskienė², Dr. Maria Kääriäinen¹, Veera Kaarlela¹, Dr. M. Flores Vizcaya-Moreno³, Dr. Rosa M Pérez-Cañaveras³, Dr. Paul de Raeve⁴, Dr. Boris Miha Kaučič⁵, Dr. Bojana Filej⁵, Dr. Olga Riklikienė²

Ovaj dokument je pregledala skupina stručnjaka u Belgiji, Finskoj, Litvi, Sloveniji i Španjolskoj.

¹Sveučilište Oulu, Istraživačka Jedinica sestrinske znanosti i zdravstveni menadžment, Finska; ²Litvansko Sveučilište zdravstvenih znanosti, Litva; ³Sveučilište u Alicanteu, Fakultet zdravstvenih znanosti, Španjolska; ⁴Europska federacija udruga medicinskih sestara, Belgija; ⁵Visoka škola za medicinske sestre u Celju, Slovenija

Razvoj ove smjernice podržan je sredstvima Europske komisije. Autori su pružili informacije u ovom dokumentu i informacije ne moraju nužno predstavljati odluke ili navedenu politiku Europske komisije.

Ovaj dokument dostupan je na internetskoj stranici QualMent projekta: <https://www.qualment.eu/>

SAŽETAK SMJERNICE

Pozadina: Značajan dio sestrinske edukacije provodi se u kliničkim okruženjima za učenje. Mentori medicinskih sestara imaju važnu ulogu u podržavanju razvoja profesionalnih kompetencija studenata sestrinstva. Mentori koji stječu temeljne kompetencije u mentorstvu mogu bolje podržati studente sestrinstva u stjecanju osam područja kompetencija definiranih u Direktivi Europske unije 55 Članak 31.

Cilj: Pružiti preporuke o razvoju kompetencija mentora medicinskih sestara u mentorstvu studentima sestrinstva u kliničkoj praksi.

Ciljevi: 1) Pružati i podržavati učinkovite prakse mentorstva; 2) poboljšati razvoj kompetencija mentora; i 3) poboljšati obrazovanje medicinskih sestara na međunarodnoj razini putem visokokvalitetnih mentorskih i kliničkih okruženja za učenje za studente sestrinstva.

Ciljne skupine: Mentori medicinskih sestara, edukatori medicinskih sestara i obrazovne organizacije, menadžeri medicinskih sestara na

svim razinama, drugi zdravstveni stručnjaci, studenti preddiplomskih i poslijediplomskih studija sestrinstva, nacionalna udruženja sestara, regulatorna sestrinska tijela, političari i kreatori politike.

Preporuke: Zemlje diljem svijeta nastavljaju tražiti rješenja za izazove povezane s održavanjem održive sestrinske radne snage. Osiguravanje visokokvalitetnih kliničkih okruženja za učenje i podrška razvoju kompetencija mentora u mentorstvu studentima sestrinstva i dalje su važne strategije u poboljšanju zapošljavanja, zadržavanja i diplomiranja kompetentnih studenata sestrinstva. Jačanje kvalitetnog mentorstva trebao bi biti prioritet političke agende država članica, zajedno sa zahtjevom da klinički mentori u svim zdravstvenim ustanovama sudjeluju u strukturiranom obrazovanju za mentorstvo.

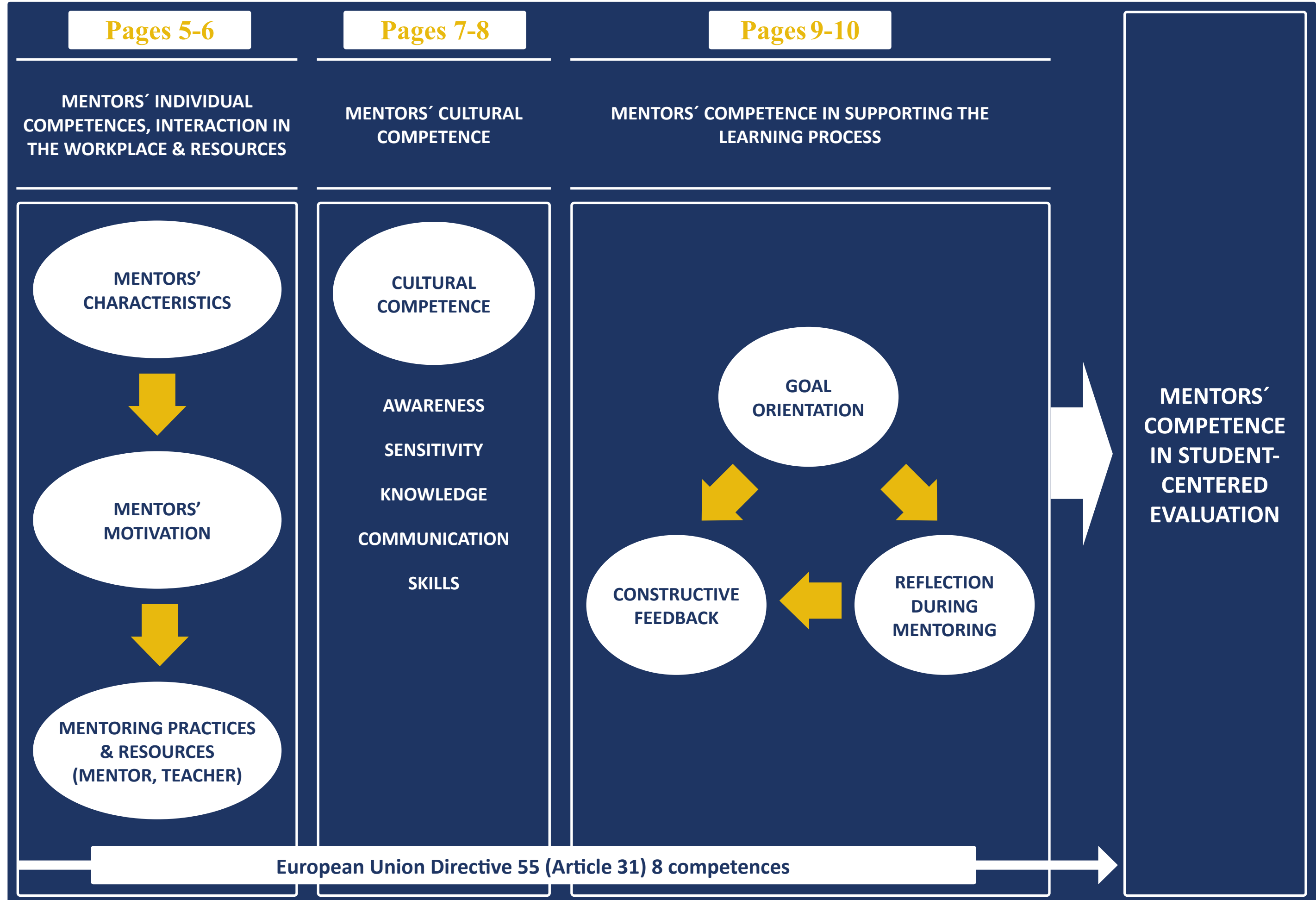
1 Kompetencija mentoriranja

Dizajnirana da Vas podrži u ulozi mentora medicinskih sestara ova smjernica opisuje Vaše odgovornosti i mogućnosti u podržavanju učenja studenata sestrinstva. Važnost uloge mentora medicinskih sestara i ostvarivanja kvalitetnog mentorstva ima vrlo visoku važnost. Visokokvalitetna okruženja za kliničko učenje ključna su u pripremanju održive sestrinske radne snage budućnosti. U tim okruženjima studenti primjenjuju svoje znanje, usvajaju ključne vještine i postižu kompetenciju potrebnu za prakticiranje sestrinstva.

Model **kompetencije kliničkih mentora temeljen na dokazima** (Mikkonen i sur., 2019.) opisuje ključne komponente mentorske kompetencije. Mentori medicinskih sestara djeluju kao uzori studentima i imaju priliku usaditi profesionalne vrijednosti i integritet u kliničkim okruženjima. Oni podržavaju studente u provođenju sigurne i na osobu usredotočene njege, koja je u skladu s EU Direktivom 2013/55/EU Članak 31. (stranica 4).

Mentorska kompetencija sastoji se od 1) individualnih kompetencija mentora, 2) kulturološke kompetencije u mentorstvu i 3) kompetencije u podržavanju procesa učenja studenata (stranice 5-10). Preporuke za mentorstvo u kliničkim okruženjima za učenje mogu se pronaći na stranicah 10-11 ovog dokumenta.

Model kompetencije mentora medicinskih sestara temeljen na dokazima

PERSON-CENTERED CARE

2 Temelj mentoriranja

Mentori imaju stručnost kako u kliničkom području u kojem djeluju, tako i u svom pedagoškom pristupu u podučavanju studenata sestrinstva. Mentori nisu samo klinički stručnjaci, već djeluju kao uzori studentima i pomažu im da se razviju u stručnjake kompetentne za pružanje visokokvalitetne i sigurne njege, kao i njege usredotočene na osobu.

2.1 Visokokvalitetno mentorstvo utemeljeno na dokazima

Mentori su odgovorni za mentorstvo studenata na način utemeljen na dokazima. Elementi mentorstva temeljenog na dokazima definirani su u nastavku.

What is needed to ensure that mentoring is of high-quality and evidence-based?

Ostvarivanje kvalitetnog mentorstva zahtijeva razvoj praksi koja bolje zadovoljava potrebe studenata sestrinstva i unaprjeđuje njihov profesionalni identitet kao medicinske sestre. Studija provedena u četiri središnje/istočne države članice EU-a otkrila je da su studenti sestrinstva bili

vrlo zadovoljni svojim iskustvom kliničkog položaja, a većina studenata smatra da im je mentor bio važan profesionalni uzor (Antohe et al., 2015) Preporučeno je da se medicinskom osoblju na osnovnoj i naprednoj razini, ponude programi stalnog stručnog usavršavanja o mentorstvu.

2.2 Njega usredotočena na osobu

Mentori podržavaju profesionalni rast studenata kako bi postali odgovorni stručnjaci, koji integriraju pristup njege usredotočene na osobu unutar sestrinske prakse. Ovaj pristup, glavni je fokus procesa kliničkog učenja studenata. Bitno je da su mentori kompetentni u usmjeravanju studenata u svjesnom usvajanju perspektive pojedinaca, obitelji i zajednica u kliničko razmišljanje i procese donošenja odluka.

2.3 Okvir kompetencije Europske federacije udruženja medicinskih sestara

Klinički mentori moraju podupirati studente na način da steknu osam područja kompetencija definiranih u Članku 31. Direktive 2013/55/EU koje uključuju: [\(kliknite ovdje za više detalja\)](#)

- Samostalno dijagnosticirati njegu bolesnika, koja je potrebna, koristeći trenutna teorijska i klinička znanja te planirati, organizirati i provoditi sestrinsku skrb pri liječenju pacijenata;
- Učinkovito surađivati s drugim akterima u zdravstvenom sektoru, uključujući sudjelovanje u praktičnoj obuci zdravstvenog osoblja;
- Osnažiti i usmjeriti pojedince, obitelji i skupine k zdravim stilovima života i njezi o sebi na temelju stečenih znanja i vještina;
- Samostalno inicirati mjere očuvanja života i provoditi mjere u kriznim i opasnim situacijama;
- Samostalno davati savjete, podučavati i podržavati osobe kojima je potrebna njega i njihova privrženost;
- Samostalno osigurati kvalitetu i procjenu njege bolesnika;
- Sveobuhvatno profesionalno komunicirati i surađivati s pripadnicima drugih struka u zdravstvenom sektoru;
- Analizirati kvalitetu skrbi kako bi poboljšali svoju profesionalnu praksu kao medicinska sestra opće njege.

3 Individualne kompetencije mentora i interakcija na radnom mjestu

3.1 Individualne mentorske kompetencije

Osobne karakteristike i motivacija kliničkih mentora imaju veliki utjecaj na razvoj uspješnog odnosa mentor-student. Mentori imaju ključnu ulogu unutar integracije studenata u radno okruženje i međuprofesionalne timove zdravstvene zaštite. Mentori moraju biti upoznati s praksama mentorstva i dostupnim resursima koji postoje za mentorstvo. Mentori uključuju sve relevantne sudionike, poput edukatora medicinskih sestara, studenata i drugih članova osoblja unutar procesa mentorstva.

Važne karakteristike kliničkih mentora uključuju:

- Vjera u osobnu sposobnost u obavljanju sestrinskih zadataka i ispunjavanju odgovornosti mentora
- Sposobnost stvaranja poticajne klime za učenje
- Preuzimanje inicijative u jačanju odnosa i suradnje sa studentom i edukatorom medicinskih sestara
- Kompetencija za integraciju studenata unutar timova zdravstvene zaštite i predstavljanje studenata kolegama
- Spremnost na redovitu raspravu o iskustvima učenja studenata
- Sposobnost i spremnost za izražavanje empatičnog stava prema mentorstvu i njege usredotočene na osobu
- Razumijevanje vlastite uloge i odgovornosti mentora u procesu učenja studenata.

Motivacija prema mentorstvu studentima može se vidjeti u:

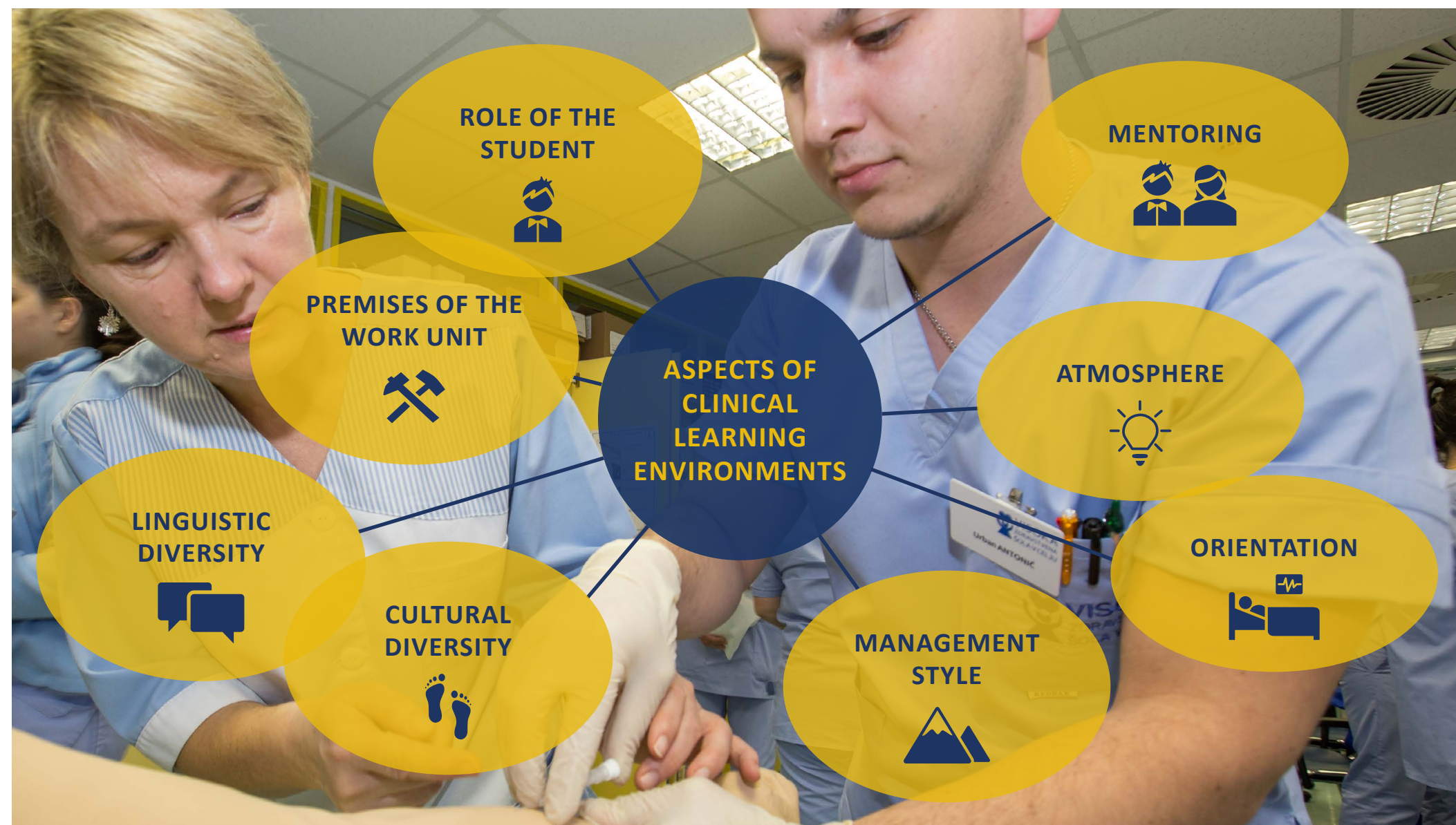
- spremnosti mentora da mentorira studente i interesu za upoznavanje studenata
- prepoznavanje i razumijevanje važnosti koju ima motivacija za učenje studenata
- kontinuirana nastojanja mentora da se razvije kao mentor
- sposobnost mentora da identificira vlastitu razinu motivacije kao mentora, kao i stupanj motivacije studenata za učenje

Mentori moraju biti upoznati s praksama mentorstva i dostupnim resursima koji postoje za mentorstvo. Oni su bitan dio uspjeha mentorstva. To uključuje:

- poznavanje mentorskih praksi unutar vlastite organizacije i izvan nje
- poznavanje trenutne razine kompetencije studenata, njihovog obrazovnog konteksta i pozadine
- sposobnost učinkovite suradnje s edukatorom medicinskih sestara i prepoznavanje potrebe za dodatnim kontaktom
- razumijevanje resursa koji su na raspolaganju mentorima za podršku u njihovoj mentorskoj ulozi

3.2 Uloga mentora u visokokvalitetnim kliničkim okruženjima za učenje

Mentori igraju ključnu ulogu u održavanju kliničkog okruženja za učenje koje je fizički, društveno i emocionalno sigurno. Donja slika definira važne aspekte kliničkog okruženja za učenje. Studenti dolaze iz različitih kulturnih i jezičnih pozadina i od vitalnog je značaja očuvati poštovanje prema različitostima. Dodatni ključni aspekti kliničkog okruženja za učenje uključuju prostorije radne jedinice, ulogu studenta, mentorstvo, atmosferu, orijentaciju i stil upravljanja. Bitno je da se organizacije i svi stručnjaci unutar zdravstvene zaštite obvežu na održavanje sigurnosti studenata.

Visokokvalitetno mentorstvo može utjecati na to kakvi će stručnjaci ući u sestrinsko područje i pomoći u povećanju zadržavanja stručnjaka.

3.3 Savjeti za maksimiziranje pozitivnih iskustava i ishoda učenja za studente kao organizaciju

Savjet 1: integrirajte pozitivne prakse mentorstva unutar organizacijske kulture zdravstvenih okruženja.

Savjet 2: učinite svjestan napor da studente integrirate u radno okruženje i međuprofesionalne timove zdravstvene zaštite.

Savjet 3: ojačajte suradnju mentor-student-edukator medicinskih sestara jer može pomoći studentima u uspjehu u kliničkoj praksi.

Savjet 4: prepoznajte temeljne karakteristike nove generacije studenata (milenijske i generacije Z) kako biste razmotrili kako se uspješno angažirati i obučiti te studente.

Savjet 5: koristite tehnologije učenja i znanja, kao i studije slučaja tijekom mentorstva kako biste poboljšali proces učenja studenata.

3.4 Savjeti o aktivnostima koje se mogu integrirati unutar mentorskog obrazovanja

Savjet 1: istaknite važnost za pružanje vremena studentima sestrinstva da se orijentiraju na novo kliničko okruženje za učenje. Klinički mentori mogu razmisliti o tome kako mogu pomoći studentima da se osjećaju dobrodošli i sigurni.

Savjet 2: dok vježbaju odgovarajuće sestrinske vještine, studenti trebaju biti podržani, a klinički mentori moraju osigurati održavanje profesionalnih standarda. Klinički mentori mogu razmjenjivati iskustva o strategijama koje se koriste tijekom obučavanja studenata u planiranju i procjeni njege o pacijentima.

Savjet 3: integrirajte strategije unutar obrazovanja o mentorstvu koje pomažu kliničkim mentorima u razvoju odnosa student-mentor i drugih područja kompetencije bitnih za učinkovito mentorstvo u kliničkim praksama.

4 Mentorske kulturne kompetencije

4.1 Razvoj kulturološke kompetencije mentora u mentorstvu

Tijekom kliničke prakse studenti sestrinstva, različitih kulturnih i jezičnih pozadina, često se suočavaju s izazovima povezanim s kulturnim razlikama i jezičnim preprekama. Uloga mentora medicinskih sestara može biti izazovna i zahtijevati posebnu pozornost na razvoju kulturološke kompetencije mentora u mentorstvu. Potreba za obrazovnom pripremom mentora za pružanje kulturološki prikladnog mentorstva i za zadovoljavanje potreba studenata za profesionalnim učenjem je od ključnog značaja.

4.2 Definicija kulturne kompetencije u mentorstvu

Kulturna kompetencija definirana je kao „složeno djelovanje znanja utemeljeno na kritičkom promišljanju i djelovanju na koje se zdravstveni stručnjak oslanja kako bi pružio kulturno sigurnu, podudarnu i učinkovitu njegu u partnerstvu s pojedincima, obiteljima i zajednicama sa zdravstvenim iskustvima i koje uzima u obzir društvenu i političku dimenziju njege” (Blanchet Garneau i Pepin, 2015, s. 12). Kulturna kompetencija u mentorstvu definirana je kao „proces u kojem fakultetski mentor neprestano nastoji postići sposobnost i raspoloživost za učinkovito mentorstvo u kulturnom kontekstu mentija“ (Campinha-Bacote, 2010, s. 131).

Kulturna kompetencija mentora obuhvaća sljedeće atribute.

- kulturna svijest, osjetljivost i znanje
- interkulturalna komunikacija i interakcija
- kulturne vještine i sposobnost stvaranja kulturno sigurnog okruženja za učenje.

4.3 Mentorstvo različitih studenata sestrinstva

Posebne kompetencije potrebne za pružanje kulturno podudarne njege usredotočene na osobu i kulturološki svjesno mentorstvo, kulturno i jezično različitim studentima definirane su u nastavku.

Kulturna svijest, osjetljivost i znanje:

- želja i zalaganje za integraciju, mentorstvo i podršku kulturno i jezično različitim studentima
- poznavanje vlastite kulturne pozadine
- razmišljanje o tome kako vlastita kultura i sustav uvjerenja utječu na profesionalne postupke i interakcije s drugima
- spremnost odustati od mogućih predrasuda i stavova prema pacijentima/klijentima ili studentima te razviti kulturnu osjetljivost
- prepoznavanje važnosti kulturnog prihvaćanja kulturno različitih pacijenata/klijenata i studenata
- njegovanje stava dobrodošlice prema različitim kulturama i pogledima na njegu
- poštivanje za raznolikost u njezi usmjerenoj na osobu i u mentorstvu studenata

Interkulturalna komunikacija i interakcija:

- posjeduju vještine za učinkovitu komunikaciju i interakciju s kulturno raznolikim pacijentima/klijentima i studentima
- razumijevanje učinaka kulture na obrasce verbalne i neverbalne komunikacije

Kulturne vještine u sestrinstvu i mentorstvu:

- posjeduju vještine za rješavanje kulturno izazovnih situacija u njezi usredotočenoj na osobu i u mentorstvu
- vještine za ugodan i učinkovit rad sa studentima različitih kultura uz razumijevanje njihovih individualnih potreba za učenjem i stilovima komunikacije
- osiguravanje da kulturno različiti studenti mogu funkcionirati u kontekstu zdravstvene zaštite i pružiti sigurnu, kulturno podudarnu njegu pacijentu/klijentu

4.4 Savjeti o aktivnostima koje se mogu integrirati unutar kulturnih kompetencija obrazovanja za mentore

Savjet 1: klinički mentori razmišljaju o svojoj ulozi u pomaganju studentima s kulturnom i jezičnom razlikom u nadilaženju izazova s kojima se susreću u kliničkom položaju te o njihovoj ulozi u podržavanju procesa integracije i prilagodbe studenata.

Savjet 2: klinički mentori identificiraju i definiraju atribute kulturne kompetencije u mentorstvu

i koriste ih za planiranje svog osobnog razvoja u kulturnoj kompetenciji.

Savjet 3: klinički mentori razmišljaju o svojoj osobnoj kulturnoj pozadini i o tome kako njihova vlastita vrijednost i sustav uvjerenja mogu utjecati na multikulturalne susrete.

Savjet 4: kultura često utječe na obrasce verbalne i neverbalne komunikacije. Priopćavaju da su poteškoće u komunikaciji stresne za studente i mentore. Integrirajte sadržaj o tome kako se može podržati profesionalni jezični razvoj studenta i znanje lokalnog jezika. Razmislite o korištenju stručnosti lingvističkih stručnjaka u razvoju sadržaja o toj temi.

Savjet 5: klinički mentori imaju vitalnu ulogu u osiguranju sigurnog, kulturološki osjetljivog okruženja za kliničko učenje koje podupire kulturno i jezično različito učenje studenata. Mentori moraju poduzeti hitne mjere kako bi riješili moguće predrasude, stereotipe i rasizam u kliničkim okruženjima za učenje. Izradite simulacijske vježbe na kojima klinički mentori mogu vježbati svoje kulturološke vještine u različitim scenarijima mentorstva u stvarnom životu.

Savjet 6: mentorstvo kulturno i jezično raznolikih studenata može biti stresno i dugotrajno. Klinički mentori mogu smisliti načine na koje mogu dobiti potporu koja im je potrebna za uspjeh u njihovoj ulozi.

Savjet 7: dopustite da se čuje glas i iskustvo kulturološki i jezičnih različitih studenata. Integrirajte strategije unutar mentorskog obrazovanja, kao što su video zapisi, digitalne priče, intervjui ili panel rasprave sa studentima.

5 Kompetencija mentora u podršci procesa učenja

5.1 Procjena kliničke kompetencije studenata sestrinstva

Procjena kliničke kompetencije studenata sestrinstva, složena je i izazovna, za mentore i edukatore medicinskih sestara. Izuzetno je važno zadržati objektivnost tijekom procesa utvrđivanja je li student postigao potrebne kompetencije. Potiče se uporaba učinkovitih metoda ocjenjivanja i pouzdanih i valjanih alata za ocjenjivanje.

Mentori mogu prevladati izazove ocjenjivanja svjesno podržavajući proces učenja studenata tijekom cjelokupne kliničke prakse. Mentor i student kontinuirano razmišljaju o kliničkom učenju i postignućima ostvarenim tijekom kliničke prakse.

5.2. Usredotočenost na studenta tijekom ocjenjivanja

Pristup evaluaciji usredotočenoj na studenta može se olakšati kada mentor uspije integrirati sljedeći kontinuirani ciklus u svakodnevnu mentorsku praksu.

1. Ciljna orijentacija
2. Promišljanje tijekom mentorstva
3. Konstruktivne povratne informacije

5.3 Ciljna orijentacija u mentorstvu

Ciljna orijentacija u mentorstvu znači da mentor i student surađuju kao tim kako bi student mogao postići ciljeve učenja koji su postavljeni za kliničku praksu. Bitno je da su ciljevi jasno definirani na početku studentske kliničke prakse. Mentori bi trebali imati znanje o kompetencijama koje studenti sestrinstva trebaju postići, i o tome kako podržati studente u postizanju ovih kompetencija.

Mentori mogu pomoći studentima u postavljanju njihovih ciljeva učenja:

- objašnjavajući kliničke aktivnosti i intervencije koje se mogu dovršiti tijekom kliničke prakse
- pozivajući se na ciljeve učenja i kriterije ocjenjivanja koje je obrazovna organizacija postavila za dotičnu kliničku praksu
- identificiranje stupnja kompetencije studenta prije početka kliničke prakse i izrada plana za pomoć razvoju kompetencija dodjelom odgovarajućih zadataka
- osiguravajući da student postavi kratkoročne i dugoročne ciljeve koji su specifični, mjerljivi, dostižni, relevantni i vremenski ograničeni.

5.4 Promišljanje tijekom mentorstva

Promišljanje tijekom mentorstva znači da mentor potiče na kritičko promišljanje, primjerice, o tome kako su izvedeni klinički zadaci ili kako je student uspio u interakciji s klijentima. Mentor i student upućuju se u redovite promišljajuće rasprave.

Kako bi promicali učinkovito razmišljanje tijekom mentorstva, mentori bi trebali

- poticati sigurnu atmosferu u kojoj se rasprava o iskustvima učenja može otvoreno podijeliti između mentora i studenta
- pitati studenta da odgovara na pitanja tijekom kliničke prakse i podstaknuti ga na razmišljanje o vlastitim postupcima i razvojnim područjima
- integrirati različite metode za poboljšanje studentovog promišljanja i razmišljanja o učenju s vršnjacima
- koristiti strukturirani pristup u promicanju međusobnog dijaloga sa studentom. Na primjer, svakodnevno zamolite studenta da ispriča kako je njegov dan prošao, što je naučio i koje znanje želi da proširi.

5.5 Pružanje konstruktivnih povratnih informacija

Konstruktivne povratne informacije koje su pravovremene, korisne i često davane potiču i motiviraju studente na daljnji razvoj njihove profesionalne kompetencije.

Davanje konstruktivnih povratnih informacija nije uvijek jednostavno. Budite suosjećajni sa

studentom i zapamtite da studentu treba vremena za učenje i razvoj kako bi postao kompetentna medicinska sestra. Važno je da mentori također traže povratne informacije od studenta o svojim mentorskim sposobnostima i to koriste za razvoj vlastite kompetencije.

Glavne prepreke za davanje učinkovitih povratnih informacija

- Nedostatak specifičnosti kada se daje povratna informacija. Izrazi poput „Morate biti proaktivniji“ ne daju studentu dovoljno detalja koji su mu potrebni kako bi osmislio rješenje da postane proaktivniji.
- Davanje pogrešne vrste povratnih informacija. Kada student ima manje iskustva u izvršavanju određenog zadatka, potrebno mu je više pozitivnih povratnih informacija. Kad stupanj iskustva studenta poraste, konstruktivne povratne informacije mogu pomoći u poboljšanju profesionalnih performansi.
- Davanje povratnih informacija u pogrešnom okruženju, na primjer, davanje povratnih informacija studentu tijekom sastanka tima s drugim studentima ili članovima osoblja može biti stresno i izazvati neugodnost.
- Prekomjerna količina konstruktivne kritike ili prekomjerne negativne povratne informacije mogu ometati studentovo kliničko učenje. Klinički mentori trebali bi razmotriti koji je idealan omjer pozitivnih i negativnih povratnih informacija za poboljšanje međuljudskih odnosa.

5.6 Savjeti o aktivnostima koje se mogu integrirati u mentorsko obrazovanje

Savjet 1: upoznajte važna pitanja u vezi s evaluacijom procesa učenja studenata. Prezentirajte različite scenarije procjene iz stvarnog života kliničkim mentorima i zamolite ih da razmisle o strategijama za prevladavanje izazova procjene.

Savjet 2: klinički mentori mogu razmjenjivati iskustva o održavanju trokuta komunikacije između edukatora medicinske sestre, studenta sestinstva i mentora – čime se može izbjeći osjećaj rada u izolaciji.

Savjet 3: podržite kliničke mentore u identificiranju individualnih potreba studenata za učenjem i u identificiranju aspekata bitnih za stvaranje učinkovitih kliničkih okruženja za učenje. Navedite različite primjere iz stvarnog života i savjete o tome kako podržati proces učenja studenata tijekom cjelokupne kliničke prakse.

Savjet 4: pomozite kliničkim mentorima da se osjećaju osnaženima u uspostavljanju učinkovitog

mentorskog odnosa, procjeni učenja studenata sestinstva i stvaranju sigurnog okruženja za učenje.

Kvalitetno mentorstvo nudi studentima dobro isplanirane mogućnosti učenja koje uključuju pripremu, podršku i podučavanje studenata zajedno s odgovarajućom razinom nadzora. Sve ovo ovisi o očekivanjima, iskustvima studenata i onom što se od njih traži tijekom prakse kako bi ispunili svoje ishode učenja i postigli zadane kompetencije.

Visokokvalitetna klinička obuka ključna je za pripremu budućih medicinskih sestara opće njege. U tim okruženjima studenti sestinstva mogu integrirati teoriju u kliničku praksu i postići potrebne kompetencije kako je navedeno u Prilogu V Direktive EU 2013/55/EU.

Stoga je od temeljne važnosti da zdravstvena zaštita unutar EU-a koja studentima sestinstva nudi kliničku praksu obrati i provede moderniziranu Direktivu 2013/55/EU i osigura da su ishodi učenja nastavnih planova i programa u skladu s Direktivom.

PREPORUKE POTIČU MENTORE MEDICINSKIH SESTARA DA:

- Upućuju na postavljene kriterije i smjernice koji podržavaju provedbu kvalitetnog mentorstva i koriste ih za usmjeravanje procesa mentorstva.
- Učinkovito podržavaju studente u postizanju postavljenih ciljeva učenja i osam područja kompetencija definiranih u Članku 31. Direktive 2013/55/EU.
- Stvaraju i održavaju fizički, društveno i emocionalno sigurnu atmosferu u kliničkim okruženjima za učenje.
- Neprestano razmišljaju o osobnoj mentorskoj sposobnosti i planiraju strategije profesionalnog i mentorskog razvoja.
- Pitaju za konstruktivnu povratnu informaciju o osobnim mentorskim kompetencijama studente i kolege i upotrijebe je pri kreiranju strategija za razvoj kompetencija.
- Olakšati suradnju s edukatorima medicinskih sestara iz obrazovnih organizacija radi jačanja procesa učenja studenata sestinstva i postizanja ishoda učenja.

PREPORUKE POTIČU ORGANIZACIJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE DA:

- Redovito procjenjuju trenutnu razinu kvalitete u mentorstvu unutar organizacije.
 - Planiraju i provode učinkovite strategije na organizacijskoj razini, koje poboljšavaju kvalitetu mentorstva studenata sestrinstva, koji završavaju kliničku praksu.
 - Osnaju osoblje da razviju svoju mentorsku kompetenciju prema modelu Kompetencije mentora medicinskih sestara zasnovanih na dokazima (Mikkonen et al., 2019).
 - Podržavaju stalni profesionalni razvoj osoblja i osiguravaju da su na raspolaganju potrebni resursi za učinkovito mentorstvo. Nude mentorsko obrazovanje cjelokupnom osoblju koje mentorira studente. [Kliknite ovdje](#) za dodatne pojedinosti o okviru tečaja za mentorsko obrazovanje.
-

PREPORUKE POTIČU NA RAZINI EU I NACIONALNE INSTITUCIJE DA:

- Uključe temu jačanja kvalitetnog mentorstva studenata sestrinstva u političke programe kako bi se izgradila otpornost u sestrinskoj radnoj snazi.
 - Osiguraju da je svaka država članica dužna postaviti kriterije koji omogućuju kvalitetno mentorstvo studentima sestrinstva, koji završavaju kliničku praksu, pod nadzorom kvalificiranih mentora.
 - Promiču korištenje okvira kompetencija europske federacije udruge medicinskih sestara (EFN) kao alata za olakšavanje provedbe članka 31. Direktive 2013/55/EU u nastavne planove sestrinstva u cijeloj EU.
 - Razviju daljnje standarde i obvezne propise kroz nacionalne zakone i nastavne planove i programe putem kojih mentori medicinskih sestara mogu biti podržani i educirani u pružanju kvalitetnog mentorstva.
-

Stručna evaluacija smjernice o razvoju mentorskih kompetencija mentora medicinskih sestara

U evaluaciji smjernice sudjelovalo je ukupno 19 stručnjaka. Sveukupne povratne informacije stručnjaka bile su vrlo pozitivne kako je prikazano kroz ispod navedene citate.

„Teoretski dosljedan, razuman i logičan tekst smjernica.”

„Ovo je koristan i neophodan alat za standardiziranu mentorsku obuku.”

„Smjernice su ispravno i jasno usmjerene za mentore medicinskih sestara i zdravstvene ustanove. Smjernice su napisane u skladu s modelom kompetencija kliničkih mentora temeljenim na dokazima i osam područja kompetencija prema zahtjevima koji su definirani u Članku 31. Direktive EU 2013/55/EU. Bitno je da su mentori kompetentni u usmjeravanju studenata u svjesnom usvajanju perspektive pojedinaca, obitelji i zajednica u kliničko razmišljanje i procese donošenja odluka.”

„Smjernice su vrlo dobar metodološki alat za mentore koji olakšavaju organizaciju i razvoj mentorskih aktivnosti. Smjernice sadrže detaljan

opis mentorskih praksi, savjetovanja za studente, značaj promišljanja, razmatranje kulturnih razlika i savjete za odgovarajuću komunikaciju.”

„Savjeti dani u svakom poglavlju doista su vrijedni i mislim da bi se smjernice trebale temeljiti uglavnom na detaljnim metodologijama usredotočenima na VJEŠTINI da bi mentori, koji već vježbaju, mogli svakodnevno poboljšavati svoje kompetencije, i KAKO bi obrazovne organizacije trebale procjenjivati individualne i kulturne kompetencije mentora.”

„Smjernice su vizualno lijepo osmišljene. Postoje korisne tablice i slike koje odražavaju glavne aspekte povezane sa sadržajem smjernica. ”

„Sadržaj je dosljedan, nije preopterećen i lako se nadopunjuje.”

„Slika je privlačna i lako razumljiva.”

Literatura

Antohe, I., Riklikiene, O., Tichelaar, E., & Saarikoski, M. 2016. Clinical education and training of student nurses in four moderately new European Union countries: Assessment of students' satisfaction with the learning environment. *Nurse education in practice*, 17, 139–144. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2015.12.005>

Blanchet Garneau, A., & Pepin, J. 2015. Cultural competence: a constructivist definition. *Journal of Transcultural Nursing*, 26, 9–15. <http://dx.doi.org/10.1177/1043659614541294>

Campinha-Bacote, J. 2010. A culturally conscious model of mentoring. *Nurse Educator*, 35(3), 130–135. <https://doi.org/10.1097/NNE.0b013e3181d950bf>

EU Directive 2013/55. 2013. Directive 2013/55/EU of the European parliament and of the council. Official Journal of The European Union. <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:354:0132:0170:en:PDF>

Immonen K., Oikarainen A., Tomietto M., Kääriäinen M., Tuomikoski AM., Kaučič B.M., Filej B., Riklikiene O., Vizcaya-Moreno FM, Pérez-Cañaveras RM, De Raeve P., Mikkonen K., 2019. Assessment of nursing students' competence in clinical practice: a systematic review of reviews. *International Journal of Nursing Studies*. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2019.103414>

Mikkonen K., Tomietto M., Cicolini G., Kaucic B.M., Filej B., Riklikiene O., Juskauskienė E., Vizcaya-Moreno M.F., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Kääriäinen M., 2019. Development and testing of an evidence-based model of mentoring nursing students in clinical practice. *Nurse Education Today*. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.104272>

Mikkonen K., Tomietto M., Kääriäinen M., Oikarainen A., Tuomikoski A.M., Riklikiene O., Juskauskienė E., Vizcaya-Moreno M.F., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Filej B., Plazar N., Čuk V., Kaučič B.M. 2019. Development of an evidence-based nurse mentor's competence model. QualMent EU-projekt. Celje. CIP - Kataložni zapis o publikaciji. Univerzitetna knjižnica Maribor, Slovenija. ISBN 978-961-6889-35-3

Pramila-Savukoski S., Juntunen J., Tuomikoski AM, Kääriäinen M., Tomietto M., Kaučič BM, Filej B., Riklikiene O., Vizcaya-Moreno MF, Pérez-Cañaveras RM, De Raeve P., Mikkonen K., 2019. Mentors' self-assessed competence in mentoring nursing students in clinical practice: a systematic review of quantitative studies. *Journal of Clinical Nursing*. <https://doi.org/10.1111/jocn.15127>